

Magdaléna Dvořáková sa rozhodla vo svojej diplomovej práci venovať zrejme najvýznamnejšiemu prozaikovi druhej polovice 20. storočia v litovskom kultúrnom priestore - Broniusovi Radzevičiusovi. Ide o autora, ktorý neintervenoval do súdobého literárneho diania spoločenskou pozíciou či viac alebo menej zreteľným konjunkturalizmom. Naopak, B. Radzevičius žil a „dožil“ (samovraždou) svoj literárny i reálny život ako typický predstaviteľ spisovateľa, píšuceho z existenciálnej potreby písať, ako predstaviteľ pozície, ktorá sa v 20. storočí v týchto zemepisných šírkach vyskytovala len málo. Bolo preto zrejme logické, že Magdalénu Dvořákovú ako študentku hlbkovo sa zaujímajúcu o kultúrne dianie v Litve „oslovila“ tvorba práve tohto spisovateľa.

Výber témy považujem v tomto zmysle za veľmi inšpiratívny: Magdaléna sa totiž nerozhodla pre tú najjednoduchšiu cestu - kompilácie obrovského množstva sekundárnej literatúry litovskej proveniencie spracúvajúcej Radzevičiusov dvojdielny román *Cesty pred úsvitom* - ale volila vlastný prístup. Ten spočíval v úsilí zmapovať reflexiu Radzevičiusovej tvorby, ale s akcentom na tvorbu poviedkovú, tak ako sa spomínaná reflexia menila/či nemenila v priebehu desaťročí. Takýto prístup potom prinášal nielen premeny nahliadania na Radzevičiusovu tvorbu v meniacich sa časoch, ale zároveň aj naznačoval premeny kultúrnej klímy.

Diplomantka sa rozhodla po stručnom uvedení do problému a do charakteru literárnej kritiky rovnako stručne prezentovať potenciálnemu čitateľovi stručnú charakteristiku autora, ako aj najzávažnejších a pre tvorbu najrelevantnejších momentov jeho biografie, literárnych i mimoliterárnych kontextov jeho tvorby. Po týchto úvodných kapitolkách nasledujú už jej „hodnotenia“ kritických textov, týkajúcich sa Radzevičiusovej tvorby, ktoré v každej kapitolke - *První kritiky 70. let, literární kritiky osmdesátých a pozdějších let, Filozofické statě* Dvořáková dopĺňa aj prekladom fragmentov či celkov kritických textov. V Závěre svoje zistenia sumarizuje a za zoznamom použitej literatúry diplomovú prácu dopĺňa prekladom štyroch významných poviedok autora, takých, ktoré sú často v citovaných kritikách zmieňované a reflektované.

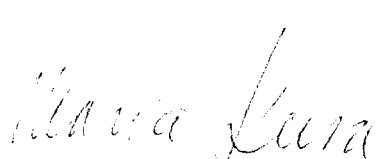
Prezentovaná obsahová náplň diplomovej práce má ambície byť veľmi - i čitateľsky príťažlivým - čítaním pre ďalších lituanistov i prípadných záujemcov o litovskú literatúru a kultúru a v trochu upravenej podobe by mohla slúžiť ako neortodoxný učebný text. Pre celkovo hlbšie predstavenie vývinu či premien uvažovania o autorovej tvorbe v čase by však bolo práci prospelo o čosi podrobnejšie a explicitnejšie formulované vlastné

Dvořákovej kritické hodnotenie literárno-kritickej reflexie. O to viac, že jej komentovanie literárno-kritických výkonov sa postupne skrakuje a v prípade „filozofických statí“ ide už naozaj len o „uviedenie“ ich prekladov. Jej cestu kombinovania vlastných reflexií prekladu textov skúmaného autora i prekladu jeho literárno-kritickej reflexie považujem za zmysluplnú, ale práve preložená práca ukazuje, že by mohlo dôjsť k istému proporčnému i obsahovému prevrstveniu. Charakteristiky stavu kultúry a myslenia o literatúre, ktoré jej vychádzajú z reflexie jednotlivých kritik by pokojne mohli byť „urozprávanejšie“, aby zreteľne - a povedzme aj pre nie celkom poučeného potenciálneho čitateľa - prezentovali diplomantkin názor. Zároveň by som zrejme volila - minimálne pre publikovanú podobu - inú „dramaturgiu“ jednotlivých častí práce. Po úvodných kapitolkách by zrejme boli logické preklady Radzevičiusových poviedok, následne preklady literárno-kritickej reflexie v jednotlivých desaťročiach vždy s hutnými, ale informačne nasýtenými komentármi.

Práca je obdivuhodná práve tým, čo na prvý pohľad nie je celkom zreteľné - jednak schopnosťou diplomantky formulovať inšpiratívne výskumný problém, jednak jej kompetenciou vybrať spomedzi množstva literárno-kritického materiálu tie texty, ktoré sú výpovedné, so znalosťou litovského kultúrneho priestoru ich analyzovať, komentovať a adekvátne preložiť. V tomto zmysle možno konštatovať aj naozaj malý počet tlačových chýb, preklepov (napr. s. 6, 21) a len celkom náhodný nepresný preklad, aj to nie v statiach alebo poviedkach.

Na základe horeuvedených skutočností prácu na obhajobu prijímam a navrhujem ohodnotiť ako veľmi dobrú.

V Bratislave, september 2006

Prof. PhDr. Mária Kušá, CSc.